GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Poštarina plaćena

POJEDINI BROJ 1.50 D

Tribuna

„TRIBUNA" poludnevnik
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 47. Split: Marulićeva 1/II.
ČEK. RAČ. Zagreb 46.798
PRETPLATA mes. d. 14, za inostranstvo din. 25.
RUKOPISI se ne vraćaju.

GODINA V — ŠIBENIK — 30 januara 1937 — SPLIT — BROJ 475

NAŠE BRODARSTVO

Pomorsko brodarstvo preživljava jedno od svojih najsjajnijih konjuktura. Vozarinski stavovi morskih podvoza centuralno jako povećali, nego i podvostručili, a u izvesnim slučajevima čak utrostručili. Nastala je davno neviđena i neslućena jagma za brodskim prostorom. Uporedno sa skakanjem cene teretima, skaču i cene ladjama. Posle jedne strahovite krize i poslovne depresije, koja je trajala preko deset godina i koja je napravila pravi krš u morskom brodarstvu, nastalo je doba jednog opšte privrednog oživljenja i ogromne potražnje. „Vezanih" brodova naglo nestaje. Brodovlasnici počinju da nadoknadjuju štetu, pretrpljenu u toku tolikih godina.

Pitanje je samo da li svi brodovlasnici imaju od toga koristi i, ukoliko je imaju, da li je ona u mogućnosti da ih obešteti za prošlost? — Na ovo pitanje nije moguće dati precizan odgovor. Taj odgovor daće brodovlasnici tek prilikom održanja njihovih zborova akcionara za 1936 i za 1937 godinu, jer će tek sada doći do punog izražaja ova konjuktura. Prema tome mi ćemo u toku 1937 imati priliku da dobijemo izvesnu, ne još sasvim punu sliku o rezultatima konjukture pomorstva, koja je nedavno nastupila, a tek 1938 moći ćemo imati tačnije podatke.

Pa ipak može se predvideti bar to: pomorsko brodarstvo je, dugom i teškom krizom u periodu nerada i niskih—neekonomičnih vozarinskih stavova, toliko oslabljeno da će tek manji ili veći broj godina prosperiteta biti u stanju da ga oporavi i vrati na predratni nivo blagostanja ili na stanje, koje je vladalo neposredno posle rata.

Što se tiče nas specijalno ovim stanjem će se najviše koristiti slobodna plovidba, koja je uostalom do sada najviše pretrpela, pa je i pravo da se sada regresira. U drugom redu moći će se sigurno vrlo dobro koristiti naše redovne pruge u inostranstvu, pošto su one upućene na Zapad, kontinent (Severnu Evropu) i za Ameriku (Južnu). Na Levantu i na Crnome Moru situacija se nije mnogo izmenila, tako da se tu ne može očekivati neki rezultat.

Naša kabotažna plovidba, medjutim, gotovo i ne oseća blagodati ove konjukture, jer je ona izvan domašaja svetske razmene dobara, koja prvenstveno favorizira porast stavova na Atlanskom Okeanu, a zatim uopšte u medjunarodnim robnim transakcijama, dok lokalna plovidba i putnička plovidba ne vide od toga koristi.'

No, bez obzira na ovu konstataciju, vrlo je utešno, što je nastupila ova promena u korist brodarstva slobodne plovidbe, jer to je ipak najveći deo pomorskog brodarstva i to će imati povoljne reperkusije na celo pomorstvo. (k)

Prosperitet zemljoradnika

Odbrana Letonije protiv komunizma

Riga, 27 januara Bilo bi pogrešno misliti da Letonija (Latvija) no poznaje nezaposlenost, što je inače upadljivo, zato što bi imala ogromna prirodna bogatstva. Republika Letonija čisto je poljoprivredna zemlja, skoro bez ruda i postojan razvoj njenoga blagostanja mora se pripisivati veštoj politici nacionalne vlade dr. Karla Ulmanisa, koji je na vlasti od 15 maja 1934.

Zemljoradnici čine dve trećine od 2 miliona stanovnika Republike Letonije i glavna je briga vlade bila, sasvim prirodno, da obezbedi povoljne uslove za unovčenje poljoprivrednih proizvoda. Letonski maslac, bacon, lan i drvo i gradja uživaju dobar glas na svetskoj pijaci, a naročito u Velikoj Britaniji. Ali je mnogo napora trebalo da se poveća i održi izvoz ovih proizvoda uprkos strogim ograničenjima uvoza, koja primenjuje većina država. Ipak se nije moglo očekivati da će ovi napori, upravljeni ka potpomaganju izvoza, potpuno ukloniti opasnost privredne krize, od koje su trpele u svoje vreme sve druge poljoprivredne zemlje. Letonska vlada bila je pribegla drugom sretstvu za intervenciju, a to je neposrednom otkupu, po utvrdjenim cenama, svih žitarica koje letonski zemljoradnik proizvodi. Cene koje su zemljoradnici dobijali za svoje žitarice po ovom sistemu bile su često više nego dvaput veće od cena na medjunarodnim tržištima u isto vreme.

Vlada takodje isplaćuje znatne premije izvoznicima maslaca i bacona, kao i proizvodjačima krompira, koji snabdevaju fabrike špiritusa i proizvodjačima repe za račun fabrika šećera.

Povećano blagostanje stanovništva imalo je za rezultat da je pojačana potražnja svakovrsne robe, a naročito kulturnih pogodnosti. *Skoro svako zemljoradničko gazdinstvo u Letoniji ima telefonski i radio aparat.* Milioni lati utrošeni su za izvozne premije i na otkup žitarica. Industrija i trgovina koristile su se posredno skoro isto koliko i poljoprivreda. U doba kada je svetska kriza bila na vrhuncu, industrija u Letoniji povećala je broj zaposlenih radnika sa 10.000, što je velika cifra za ovu malu zemlju. Ne samo da su ponovo dobili posao radnici, koji su pre toga otpušteni, *već su poslodavci tražili skoro svu raspoloživu radnu snagu.* Rezultat takve politike bio je da je nezaposlenost potpuno iščezla i za vreme žetve dolaze radnici sa strane, najviše iz Poljske — prosečno oko 30.000 — da se zaposle, pošto letonski zemljoradnici ne mogu da savladaju sezonske poslove.

Agrarna reforma strogo je izvedena u Letoniji tako da su svi veliki posedi razbijeni u manje. Letonski gradjanin najčešće je i u većini zemljoradnik sa srednjim posedom. To je predominantan tip. *Ovi ljudi čine kičmu države i zahvaljujući njima komunizam nije ni najmanje popularan u Letoniji, uprkos činjenici da geografski položaj izlaže ovu zemlju, više nego druge, komunističkoj propagandi.* Ljubav zemljoradnika za zemlju ipak je najbolja garancija protiv rovarenja komunističkih agenata. (Transcont).

Besposleni dobivaju rada

Milioni ljudi našli su opet posla u novoj Nemačkoj na ogromnim javnim radovima

Ras Sejum posetio Sušak

Sušak, 29 januara. (r) Ras Sejum, koji je nedavno duputovao u Rim, posetio je ovih dana Rijeku. Došavši pred most koji dijeli Jugoslaviju od Italije izrazio je želju da dođe na jugoslovensku teritoritoriju. Ta želja mu je odmah ispunjena i on je u pratnji jednog talijanskog pukovnika prešao na našu teritoriju.

Poslije pregledavanja grada i pristaništa ponovo se vratio na Rijeku.

Flota u korist stranačkog fonda

„Jugoslovenska pošta" piše:

„Hrvatski dnevnik" javlja da se na Sušaku osniva parobrodarsko društvo. Društvo će, veli list, dobiti iz Njemačke tri parobroda a sva dobit društva išla bi u korist stranačkog fonda Ljotićevog pokreta „Zbor"!

Naša politička braća iz Srbije naučila su nas šta znači političkom protivniku — „privezati kantu". Ovaj brat iz Hrvatske naučio nas je sad da se može — „privezati čitav brod!" Čak i čitava flota!

Pakt o „vječnom prijateljstvu"

Iza posjete Sofiji, Blažnopočivši Kralj Aleksandar I posjetio je Marseilie.

Hitci u Marseillu i Njegova fizička smrt, nisu mogla da unište *djela* Velikoga Kralja!

Dva jednaka krila, imenično i računom tuđeg upliva zavađenog naroda, našeg i Bugarskog, *snašli su se u sebi, u svojoj sadržini, u svojoj slavenskoj prošlosti,* osobito onoj koja živi kod svih nas u imenima bitke na Plevni i Skobelera, ruskog generala, o kome je za svakim našim *pravim narodnim stolom* i u našim dušama pjevana pjesma i molila se molitva. Našli su se naši narodi *ondje,* gdje su uvijek bili *jedno,* i to snalaženje blagosloviše najprije Mitropolit Bugarske i naš Patrijarh, a onda i oni, koji „pregledanim i u redu nadjenim punomoćstvima kao predsednici Kr. Vlada, u ime *Kralja Petra 11 i Kralja Borisa 111,* potpisaše pakt koji vrijedi „Za Sva Vremena i za *Vječni Mir*".

Neka je sa srećom cijelom Južnoslovenskom plemenu Velikog Slavenskog Naroda ovaj nikada u dosadanjoj politici **nevjerovan fakat**.

Neka se obistini *Svetosavska vizija Raše i Trnova u moćnoj i velikoj Jugoslavenskoj Patrijaršiji Pečkoj i u Vječnoj vezi* naše budućnosti, naše Vjere, naše politike i naših Dinastija!

Neka Živi Nj. Vel. Kralj Petar 11
Neka Živi Nj. Vel. Kralj Boris 111
Neka Živi Nj. Kr. Vis. Marija
Prestolonasljednica Bugarska!

Dr. DUŠAN URUKALO

*

„Pariser Tageszeitung" piše: Položaju Jugoslavije u spoljnoj politici odgovaraju njeni unutrašnji politički privredni i finansijski uspjesi. Zemlja je prebeljela privrednu i agrarnu krizu. Stojadinovićeva vlada razdužila je takodjer selo, a 80 posto stanovništva su seljaci. O zemlju se danas i na privrednom polju sa svih strana isto tako otimaju kao i na političkom. Ona je stvorila sebi sve preduslove za jednu veliku konjukturu, i pravovremeno je ušla u kruženje ponovno započete svjetske konjukture. Ostaje da se kaže još jedna riječ o općo situaciji u onome kraju Evrope. Na Balkanu je mir, ali je Evropa postala nekadašnji Balkan. Španjolsko pitanje duboko uzbudjuje i ove seljačke narode. Oni znaju, šta znači sloboda i samostalnost, i šta znači, biti lopta u rukama stranih sila i interesa. Oni su izazvali vjekovno stradanje i patnje balkanskih naroda. Oni to još i danas nastoje."

„Vuko“ iza plota Jadranskog Dnevnika

Danas — (27—I—1937) — posla mi prijatelj, splitski „J. d.“ od 22—I o. g. a na strani 3 — ugledah, crvenom olovkom podvučen, natpis: *Integralci i hrvatsko pitanje*, gdje me neki „Vuko“ izazva — smijeh.

Kako bih odgovorio čovjeku koji se *stidi ili boji* da potpiše svoje dično ime na ovo: „....svu bujicu pustih argumenata, što se na nj (valjda papir Jadr. dnevnik?) izlijevaju iz njegova (Vukanova?) pera o.... hrvatskom pitanju...“ Tako junak — Vuko — zavija zaštićen plotom splitskog neintegralnog, nejedinstvenog, nekada preintegralnog, prejedinstvenog dnevnika, dok „Netko bješe Strahinjiću bane“! Onda — kad je prijetio: da će vrijeme pregaziti... it.d.

Ali Vuko veli „šalu na stranu“, pa meni, poput velikog Wilsona, upravi, ni više ni manje, već 13 upita! Razlika je samo u tome, što ja nisam opunomoćenik predratnih „centralnih vlasti“ dok Vuko, poznati Američanin, može da se igra mrtvog Wilsona! Kako on u tančine prouči „jednu i drugu Ameriku“, okomi se na me dubokoumnim upitom o Uruguajcima, Paraguajcima i Argentincima, dobacivši mi, da mu odgovorim, da li su i oni jedinstven narod? Ta, pitomi Vukane, Vi to bolje znate! Vi ste dugo živjeli među tima ...„ajcima“, pa skoknete u Ameriku, a iz nje u Jugoslaviju, kao vrabac s grane na granu! Vi ste imali meni da kažete, a ne ja Vama — štošta o Americi!

Dajte mi definiciju pojma „pleme“ — reče Vuko! A ja ću njemu: To su već brkatiji definirali, pa ako ih ne poznajete, evo ih nekoliko (što ih imam u svojoj biblioteci): René Johannet „Le principe des nationalites“; A. Kirchoff „Zur Verstandigung über die Begriffe Nation und Nationalitat“; Stj. Ratkoc, „Što je narod, rasa, pleme, narodnost, nacija?“ Posebice o plemenima Srba, Hrvata i Slovenaca pisali su skoro svi važniji naši historici i filozofi od Račkoga i Jogića do Rešetara i Viktora Novaka.

Vuko bi htio da mu preveden na talijanski, francuski ili engleski ovu rečenicu: „Srbi, Hrvati i Sloveni su tri plemena jednog jedinstvenog naroda“. Na to ću: gospar Vuko, mi postanete profesorom tih jezika, onda ćete mi izdavati zadatke da ih prevađam na te jezike! Valjda biste me htjeli iskušati, da li bih ja — uopće — mogao — tu strašnu za Vas — rečenicu prevesti na koji strani jezik? Ako baš hoćete i to onda se potrudite u Koin — kada budete prolazili u Ameriku — pa ću pokušati da Vam i to prevedem, a usput koju i prišaputam o „jedinstvu“.

Je li Srbija do godine 1918 bila narod ili „pleme“? E — da ovakovo pitanje može ozbiljan čovjek da postavi —, i to vučjega ponosa, ne bih se nadao? Ipak ću da Vuku upitam: zar ne znate da je Srbija bila i kraljevina i kneževina, ali da se tim imenom zvala zemlja (geografski), a u njoj da je živjelo, a i sada živi, dično i junačko jugoslavensko pleme — Srbi? Vi se valjda htjedoste (ko američku) da našalite, kada pobrkaste *etnički* pojam sa *geografskim*?! Kad bismo htjeli nastaviti šalom, koju Vi „turiste na stranu“ (!) onda bi se moglo postaviti pitanje: je li do 1918 Hrvatska bila narod ili pleme? Što bi Vam na to odgovorio i najnepismeniji kumek?

Vuko nastavlja: Što Vi razumjevate pod pojmom „jugoslavenstvo“? Odgovaram; ono, što su razumjevali prvi naši velikani po umu, srcu i slavenskoj svijesti, od Strosmajera do pokojnog Ujedinitelja! (Izvolite prolistati djelo Dr. V. Novaka „Antologija jugoslovenske misli i narodnog jedinstva“.) Oprostite! Ja od Vas zahtijevam čitanje, a Vi ste prečesto na putu! No — ko hoće da postavlja takova pitanja, morao bi da pročita naše priznate historike: Račkoga, Stanojevića, Šišića, Ćorovića it.d.! Inače — takovim novinskim smicalicama hrane se oni koji drugog štiva ne poznaju osim novina i šaljivih „Kopriva“ i „Ošišanog ježa“, uz „business“!

Vuko zabasa i u logiku, i to u pitanje *istovjetnosti* (identiteta), pa tu utrpa i Nijemce i Madžare i Arbanase i Turke! Ustrpite se, pa pogledajte, u koju mu drago logiku, pa ćete naći: svaki je pojam jedino i uvijek jednak samome sebi! Za identičnost dvaju ili više pojmova (u logič. smislu) ne zna logika; govora može da bude o relaciji pojmova! Na pr. G. Vuko može da bude istovjetan *jedino — samome sebi*, a nikada g. G. — saradniku kod „Jadranskog dnevnika“! Ako ne vjeruje, neka pogleda u Logiku poznatog engleskog logičara Williama Stanley Jevonsa „The principles of science“; on — Vuko — kao odličan poznavalac engleskog jezika, lako će to dielo naći i po američkim knjižarnicama. No to takovima nije do — knjiga!

Kako može biti „jedinstvenim“ narodom zajednice koja sastoji (izostavio je — se!) od tri narodna imena, dva jezika? — grmi Vukan! Sasvim prirodno — velim ja. Vi znate, kao dalmatinac, a nekada i očiti Jugosloven, da po našem Zagorju ima još zajednica! I te se zajednice zovu — recimo — Vukić — od šukundjeda Vuke. Vuko je imao tri ili šest sinova: Ivana, Miloša..... Ivan i Miloš i Dmitar poženiše se i porod porodiše; kasnije se i podijeliše i okući se svaki pod vlastitim krovom. Jedan — recimo — brat otide čak u Ameriku, zaboravi hrvatski jezik, a nauči engleski. Jesu li time, ta braća, prestali da budu Vukići? Zar stoga, što je Ivan, Miloš — svaki za se individualnost? Ili — jer je treći zaboravio svoj, a naučio se tuđem jeziku? Ili zato — što je svaki svoj porod porodio?! Pa, jednom, braći pođe od zla na gore, i oni stanu misliti, koliko bi im bolje bilo da su zajedno, da ujedine ono imutka i stečevine, pa da opet zajedno žive? Što im smeta da se ujedine, kada se uvjere, da im, bez jedinstva, prijeti zajednička propast? Ta — iako su jedan Ivan, a drugi Jovan, a treći Janez, opet su svi Vukići. Hoće li izgubiti ili dobiti, ako se nađu pod jednim krovom?

Je li Vam jasno, Mister Vuko? Osim — ako „business“ utuče pamet! Deseto pitanje postavio je. naš Američanin, ali je ujedno na nj sam odgovorio — i tako uštedio meni odgovor! Jedanaesto pitanje sasvim je u ublaženom, gentlemenskom tonu! Vidi se — kod ovoga pitanja, g. Vuko, drži se engleskog bontona! Pita me, pozivljujući se čak na slabosti ljudske, što ja mislim o tome? A ja mu odgovaram: o tome se da raspravljati! Ako mi se pojavite vlastitim imenom, mogli bismo malko, prijateljski, „izmijeniti misli“! Gentlemenski! Nikako američko—bokserski!

Na trinaesto pitanje odgovorili smo već 1918! Složno svi Srbi, Hrvati i Slovenci — našim *Ujedinjenjem*! Na dodatak Vukanov: Da li sada shvaćate i razumijete što je hrvatsko pitanje? Odgovaram: isto toliko koliko i prije svih Vaših trinaest pitanja! Toliko su ona — beznačajna! Dvolična!

Kako g. Vuko svojim pitanjima nadodo dodatak, dodaću i ja ovo: Odgovorih u polak šale, u polak zbilje, na Vaša pitanja (kafanska) koja će koristiti „pitanju“ koliko i svi kafanski razgovori o njemu, pak i svi oni „rekao, rekla — da je rekao!“ Kako se danas, po novinama i privatnim razgovorima „tretira“ to *pitanje*, to ono postaje predmetom dangube, međusobnog nadmudrivanja i sve to očitijeg bratskog inata. Kome na korist?! Ako se nađe među zagovornicima toga pitanja čovjek, koji će ga *jasno, otvoreno, odvažno*, ali i *bratski*, formulisati, u 13 ili u 33.... tačke, samo neka jednom već izide na javu ono, što jedan dio naše nacije hoće, pak će svaki pošteni Srbin, Hrvat i Slovenac biti i borac za sve zahtjeve Hrvata koji će postati i postulat svih Jugoslovena, samo ako je ujedno to i postulat *nedjeljivosti naše države Jugoslavije, jedinstva i nedjeljivosti naše nacije*, triju plemena: Hrvata, Slovenaca i Srba, pod *žezlom Dinastije Karađorđevića*.

Svi drugi problemi, kao o administraciji it.d. mora da rješava Narodna skupština, u koju valja da dođu svi koji su birani od naroda. Apstinencija osuđuje, sama po sebi, sve apstinente. *Apstinencija znak je nekoja za opće dobro države i nacije.* Skupština je, parlamenat je, kod svih kulturnih naroda, javna tribina, gdje vlada polaže računa o svom radu i gdje svaki narodni poslanik, po dužnosti i nalogu savjesti, ima pravo da traži da vlada učini sve što može za dobro nacije i države.

Vaše, g. Vuko, neukusne doskočice o „integralnoj maniji“ it.d. već su Vas ošinule pred ljudima koji Vas poznaju i ne poznaju! Bismo li Vas mogli upitati o maniji *federalizma*? Ili o zarazi *separatizma*? U ostalom, kao Američaninu, mogu Vam poručiti: If You like! Please yourself!

Dr. Mirko Perković.

POLITIČKI PREGLED

Splitski samostalci u pravom svetlu

Povodom njihovih političkih zahteva — E, kad ne bi bilo one proklete prošlosti, sve bi bilo u redu, misle oni!

Koliko bi samo ljudi kod nas u Splitu žrtvovalo ne samo hiljadu, nego i desetke hiljada, kad bi bili uvereni da se njihova prošlost u politici može da zaboravi, da se reči koje su oni izrekli od stanovitog vremena, unište i nestanu. To nam je palo na um onog časa, kad smo pročitali političke zahtjeve samostalaca ili bolje — usamljenih ljudi, vođa bez pristaša, donešene na njihovim konferencama u Zagrebu.

Oni, iako ne prestavljaju nikoga i ne znače ništa, jer je orjunaška vojska ostala verna ideji a ne pojedinima, traže jaku vladu ujedinjene demokracije, koje ima provesti slobodne izbore za konstituantu i dati državi prvi ustav stvoren voljom većine Srba, većine Hrvata i većine Slovenaca.

Većine Srba, Hrvata i Slovenaca! koje li ironije! Zar su oni pretstavnici neke od tih većina; zar oni uopće imaju nešto prava da traže — oni koji ne prestavljaju nikog i ništa; oni koji su bili najveći „integralci“, 100 posto unitariste, monarhiste, krvni neprijatelji svakog plemenskog cepanja; oni koji su negirali i Srbe i Hrvate i Slovence!?

Zar ima pravo danas da govori u ime samostalaca Dr. Ljubo Lentić, nekadašnji vožd Orjune; zar ima smionosti i obrana on danas da traži gornje; on koji je znao da grmi pod ogromnom vojskom jugoslovenskih boraca i fanatika:

Mi smo Jugosloveni, a nismo partikularno Slovenci, Hrvati, Srbi. Mi smo Jugosloveni, jer smo i Slovenci i Hrvati i Srbi.

Mi danas (1925) u Prestonom Beogradu skidamo s dnevnog reda pitanje narodnog jedinstva, jer je to jedinstvo u nama neslomivo i neodoljivo . . .

A nad odrom blpok. V. Žice:

Ti si pao da uštediš ovoj zemlji još jednu grdnu sramotu surovom demagogijom OPIJENE LAŽNE DEMOKRACIJE koja je divljački htela da nađe svoj najsigurniji izražaj u izricanju strašne osude nad Tobom. . .

Stisnite svoja srca i duhove! Velik je pred nama cilj. Velik cilj traži velike žrtve. On se ostvaruje samo upornim i nezastavnim maršom po RAVNOJ LINIJI, bez obzira na prepreke i žrtve; organizovanim pohodom disciplinovanih bataljona međusobno povezanih bratskom ljubavi preko groba i verom u konačnu POBEDU. KOJA JE SAMO NAŠA!

Ona je naša, jer jedino na našoj je strani dobrota i lepota *jugoslovenske nacije*, jer je na našoj strani samo PRAVO, PRAVDA i ISTINA...“

Zar je ovaj sadašnji stav samozvanog „vođe splitskih i dalmatinskih samostalaca“ Dra Leontića stao po RAVNOJ LINIJI; zar je ovo doslednost i moralnost u politici!

Vreme odmiče i štošta se menja. Promenio se i Dr Leontić i oni koji „traže u Zagrebu“. Promenio se i okrenio se, da govori i propoveda novu, iako NERAVNU LINIJU, ali vojske je nestalo; okrenula mu leđa i ne sluša ga; ne daje mu važnosti.

I ljudi odlaze, a budući istoričari, pišući o ovom vremenu i ljudima, ili će preko njega i njih preći, preskočiti ih ili će ga nazvati vremenom krize morala i doslednosti u politici. Odnosno, bolje: vremenom političkih izdajstva! (p)

Jugoslovensko-bugarsko zbliženje novo srpsko-bugarsko i staro hrvatsko-bugarsko prijateljstvo

Komentarišući potpisivanje jugoslovensko bugarskog pakta o „večnom prijateljstvu“ „Hrvatski dnevnik“ piše:

Između Bugara i Hrvata ne treba sklapati pakt vječnog prijateljstva, jer smo oduvijek bili prijatelji. Mi nemamo medjusobno neizravnanih računa i nismo ratovali, hvala Bogu, već od vremena cara Simeona i kralja Tomislava. Naše prijateljstvo postoji i bez paktova. Na nama je, da ga još jače razvijemo i produbimo. A bugarskom seljačkom narodu želimo svaku sreću i napredak. Radovat ćemo se, ako mu izmirenje sa Srbima donese više mira i slobode, i bude li značilo korak bliže k ostvarenju njegovih ideala.“

Šibenik - GRADSKE VIJESTI - Split

Pohvatani kriumčari šećera

Šibenik, 29 januara.

Sinoć su dovedeni kriumčari šećera i stavljeni u policiski zatvor.

Otrag 10 dana nekoji su kriumčari doneli šećer i u dogovoru sa nekim obalskim radnicima hteli ga prokriumčariti u grad. Dok je izrađivan plan za prenos u grad, materijal je smešten na periferiji. Jedno lice koje je zato znalo uspelo je doneti četiri kutije i unovčiti ih. Za druge preostale, postavljen je čuvar sa lovačkom puškom. Kadà su obalski radnici došli dá uzmu šećer i prenesu ga u grád, čuvar se je odupro te je došlo do svađe. U svađi je čuvar pucao iz puške na „otimače“ od kojih je jednog ranio u levu ruku i podbradak. „Otimači“ su se nato povukli i ranjenog druga odveli u bolnicu gde su mu rane previjene te je vàn svake opasnosti po život. Sami napadnuti došli su na policiju i slučaj prijavili. Žandarmi su otišli na označeno mesto i uhvatili čuvara te zaplijenili količinu šećera. Skoro svi kriumčari su pohvatani i zatvoreni. Žandarmeriska stanica vodi izvide, ali imena učesnika drži u tajnosti kao i detalje radi daljne istrage. (g)

Povišena kazna

G. Ivan Ribičić bio je 18 novembra 1936 po paragrafu 319 osuđen na 5 meseci i 15 dana zatvora.

Državni tužilac uložio je priziv i reviziju te je sàda donešenā odluka prema kojoj se povisuje kazna na 2 godine strogog zatvora po paragrafu 49 kaznenog zakonà i na gubitak državne službe. (g)

☐ PODODBOR GOSPOĐA „KNEGINJE LJUBICE“ u Šibeniku održaće svoju glavnu godišnju skupštinu 14 februara sa dnevnim redom:

1) Pozdrav pretsednice;
2) Izveštaj tajnice;
3) Izveštaj blagajnice;
4) Eventualije.

Pozivaju se sve poštováne članice da neizostavno prisustvuju ovoj skupštini.

Pododbor.

☐ SVETOSAVSKA BESJEDA. Pododbor društva „Prosvjeta“ proslaviće Sv. Savu dne 30 ov. mjeseca u 21 sat u prostorijamà Jugoslavenskog Sokola. O Sv. Sávi govoriće direktor gimnazije u p. gospodin Pavle Misura. U izvađanju ostalog programa učestvuju g. Mo Ivo Prišlin (klavir) gospodjica Vesela Ćaletá iz Splita (solo pjevanje), pjevačko društvo Srbadija i diletantskà družina Sokola. (k)

☐ 27 JANUARA održana je Svetosavska priredba. Održana je liturgija uz asistenciu od 7 sveštenika, te školska litija koja je otišla u školu Bovan—Kovačević. Posle sečenja slávskog kolača Nj. Pr. g. Irinej podario je decu sa po jednom knjigom priča. U ime dece zahvalio je mali Toša Manojlović. Sa ovime je priredba završena. Nj. Pr. g. Irinej priredio je ručak kojemu su prisustvovali gg. nastavnici svih škola u gradu. (g)

Bokelji u Šibeniku

Pozivaju se Bokelji nastanjeni u našem gradu, da prisustvuju sv. misi, koja će se održati u crkvi Sv. Dominika u 10 sati. Misu će služiti Don Jerko Gršković na staroslovinskom, dana 3 februasa prigodom svečanosti pokrovitelja Boke sv. Trifuna. Najavljene svečanosti, koje su se imale održati, kako smo prebili javili, neće biti radi tehničkih razloga. (g)

☐ ODLIĆNU NOVELU napisao je, u jučerašnjem „Jadranskom dnevniku“ naš sugrađanin g. dr. Ante Nikolić — Dočanin pod naslovom „Na bovi“.

FILM

Benjamino Gigli

Večeras u Kinu „Balkan“ dava se jedán od najboljih filmova proslavljenog tenora Benjamina Gigli—a. Ova film pun je pesme i otsev je duše koja voli — uz Giglia nastupa, također poznata glumica Kathe von Nagu. Film je pun ljubavi i bola. Najslavniji tenor sveta nije sretan. Njegova jedina ljubav nalazi se u grobu. Živi povučeno u svojoj vili u Napulju. U njegov život uvlači se žena koja znade njegove mane i hoće da ga iskoristi. Na ovo ju je naterao njen ljubavnik iz sumnjivog podzemnog pariskog lokala. Devojka je ipak dobra srca i teško joj je što se je upustila u ovaj pothvat. Usput se zaljubi u slavnog pevača te mu sve priznava. Izbiva skandal i posle raznih preokreta — dvoje zaljubljenih izlaze pobednici i ostvaruju svoju ljubav. (g)

Svetosavska proslava

Split, 27 januara.

Klasična gimnazija u Splitu proslavila je ove godine dan prosvjetitelja sv. Save uspjelom priredbom u Sokolskom domu.

Cijeli aranžman priredbe izvela je organizacija Podmlatka crvenog Krsta osmog razredà; a skoro i čitav program izveli su sami maturanti pod nadzorom nastavnika.

Svečanost je započela državnom himnom, koju je otsvirão đački orhestar, nakon čega je muški zbor otpjevao Svetosavsku himnu. Predavanje o životu i radu sv. Save održao je maturant D. Bobič. Slijedio je ostali dio programa, koji su izveli učenici pod dirigovanjem nastavnika muzike g. Fulgozi Josipa. U priredbi je sudjelovao i poznati operni pjevač g. Petar Marković. Uz pratnju gđe Matković on je otpjevao Mokranjčevu pjesmu „Lem Edin“ i ariju Valentina iz op. „Faust“.

Izvedba cijelog programa bila je vrlo dobra.

Nakon ovog vokalno—instrumentalnog dijela proslave, razvila se u velikoj dvorani Sokolskog doma animirana igranka.

Priredba je imala naročit odgojni značaj, jer je čist prihod proslave namijenjen zimskoj prehrani siromašnih učenika.

☐ NOVA VATROGASNA ČETA U SPLITU. Govorka se, da bi se kroz najkraće vreme imala da osnuje u Splitu nova vatrogasna četá. Kao njeni izvršujući članovi u prvom bi vremenu bili oni, koji bi pristupili iz dosadašnje čete, a imade ih cirka 25, a potom bi se pripremio novi pomladak. Ova bi četa navodno imala da preuzme stalnu gradsku stražu, kao što i stražu u pozorištu i eventualno u drugim mjestima. Potrebne su sprave za prvo vreme osigurane. (ić)

☐ DA SE KADKADA I NASMIJEŠ. Prigodom reklame za ples H. P. D „Tomislav“ imali smo prilike da čujemo i čitamo razne reklamne doskočice, ali i navodno ozbiljne stvari, da je naime „Tomislav“ najjače i najbolje pjevačko društvo na obalama „dalmatinske Hrvatske“. Koliko u ovim reklamama imade i karnevalade, to najbolje znade svaki splićanin, koji znade i poznaje što je pjesma. (ić)

☐ OPET U DUBROVNIKU J. JELAŠIĆ. Tajnik Drà Mačeka često obilazi Dubrovnik, za to što u tamošnjoj organizaciji b.HSS izbijaju nesuglasice. Sve te nesuglasice su uzrok, što nekoliko lica nalaze se u organizaciji, te dotični se ne slažu sa današnjom politikom Dra Mačeka. Sada je prof. Jelašić otputovao u Dubrovnik i tamo će da raščisti sve nesuglasice. (a)

☐ SUKOB TJEDNIKA „SLOBODNE RIJEČI“ I „RADNIKA“. Zagrebački tjednik „Radnik“ označio je da je službeni organ URSa, ali kako „Radnik“ imā smjer drugi u vidu politike, na to je glavni organ Radničkog Sindikata u Beogradu, tjednik „Radničke novine“ izjavile da nije „Radnik“ službeno glasilo sindikata, već da je „Slobodna riječ“. Sada „Radnik“ u svakom broju oštro napada, klerski i plemenski „Slobodnu riječ“. (a)

☐ PRIGODOM „SLAVENSKE VEČERI“ koja se održava u gradskom kazalištu dana 1 februára tek. god. u 8 sati na večer a u počast dolaska Dra Stanislava Bukovskog starešine Saveza Slovenskog Sokolstva, prodaja ulaznica vršiti će se u prostorijama Sokolskē Župe i to svaku večer od 8 do 9 sati počam od 28 tek. mj. Cijene ložáma dinara 50.— Parquet 1—5 red din. 10; 6—9 red din 8; 10—14 red din 5.— Djački parter i galerija po din 2.

☐ PREDAVANJE O PLANINARSTVU. HPD. „Mosor“ odlučilo je prirediti čitav ciklus interesantnih, naučnih predavanja o planinarstvu, što će naročito koristiti omladini, jer će time brže i bolje se upoznati, što je planinarstvo, te sve racionalno planinarenje. Predavanje se održava u dvorani klásične gimnazije. Prvo je predavanje održáno, i to g. prof. Girometta: „Planinarstvo kao produkt kulture“. Sledeće teme: Povijesni razvoj planinarstva; Uticaj planinarstvá na um, tijelo i srce; Oprema i tehnika planinara; Pripremanje ekskurzije; Prava i dužnost planinara itd. Pristup slobodan i nečlanovima.

»Gusarova noć«

Večeras, 30 januara, naš poznati veslački klub „Gusar“ kao svake godine priređuje svoj ples. Ovaj ples uvek je bio jedan od najmilijih plesova zā splitsku publiku. Ples će se održati u prostorijama caffe—restaurana Matić. Dekorisanje dvorana povereno je ateljeu Holivood. Uprava se je naročito pobrinula da i neplesaći nađu zabave.

Na plesu svirati će dva prvoklasna jazz orhastra. (A)

širite »TRIBUNU«

PODLISTAK

VICE B. ZANINOVIĆ:

DINKO ŠIMUNOVIĆ

(*Preštampano iz časop. „Život i rad“, Beograd 1936*)

Malo je o kojem našem pripovjedaču toliko napisano simpatičnih kritika i prikàza koliko je o pok. D. Šimunoviću, a sada je g. Zaninović, pročitavši sve književne radove dàrovitog pretstavnika naše pokrajinske, seoske novele, i pregledavši sve ocjene tih radova, napisao opširnu studiju o Š. i nadodāo bibliografiju njegovih radova i hronološki pregled svih naštampanih, pa i najsitnijih stvari pokojnikovih; spomenuo je na koje su jezike prevedena djelá Š., a nàjzad naveo je i sve pisce koji su, i gdje su, pisali o njemu.

Da je ovakov trud pohvale dostojan i kod nas veoma potrebit, jasno je svakome, ko se bavi našom literārnom historijom. Mi — stoga i nemamo još pot pune povijesti naše književnosti, jer nam nedostaje dobrih monografija, a mnogo puta napisano je dobrih ocjena i prikaza u političkim novinama, pa se je rijetko ko postarao da te, rastrkane kritike, sakupi. G. Zaninović nápravio je pametan izuzetak, pa je — mislim — naveo sve, i sitnije bilješke, koje su bile razbacane po novinama o Š.

Što se tiče sàme studije g. Z., ne idemo za tim, da ustanovimo što je prihvatio od već rečenih, odnosno napisanih, misli o Š., a što je opet, samoniklo, njegovo; ali njegov je sintetični rad savjestan, napisan sa simpatijom i objektivnim, kritičnim nastojanjem da pojava Šimunovićeva, u našoj lijepoj knjizi, bez pretjeranih pohvala i bez neumjesnih prigovora, ostane u zasluženoj cijeni i doličnoj visini. U tome je trud g. Z. uspio, osim što je lijep monografijski prilog našoj novijoj povijesti i književnosti.

Prigovorio bi g. Z. jedino to što je cijelu studiju preštampao iz „Života i rada“, a da je nije, kad se je odlučio dà je u knjižici izda, bolje pregledao, pa izostavio ona počešća ponavljanja istih misli o pok. Š., kao na pr. da je čitavo njegovo književno stvaranje „izišlo iz čisto ličnog raspoloženja“ i „da se je više zanosio uspomenama i sanjama no što je otvoreno gledao stanje stvari“. Nije — mislim — ni zgodan prigovor Šimunoviću što je opisivao uopće sàmo veselje i blagostanje po našem Zagorju, a da nije htio da opisuje i nevolje i bijede u tim krajevima. Imamo li mi pravo da pitamo pripovjedača, zašto nije sve pripovijedao, što je vidio, ili ćemo se samo osvrnuti na ono, što je pripovjedio i kako je pripovjedio? Ja mislim da imamo paziti samo na ono što je dao, a što nije mogāo ili nije htio da kaže, bolje je, da u to i ne diramo. U tome je i pok. Škerlić, najbolji naš i kritičar i književni historik, katkada pretjeravao! Ko može umjetniku propisati: o čemu će da piše? Tu vrijedi ona: svaka ptica svojim glasom pjevá! I pustimo umjetnike da nam daju „svoje“, a ne ono što bismo mi htjeli! I Š. je vidio nevolje našeg sela, ali nije htio da budu predmet njegovim novelama.

Da je g. Z. svoju radnju malko skratio i da bude je u nekoliko preglednijih poglavlja podijelio, bila bi konciznija i bolje bi odgovorila plemenitoj namjeri auktora i ugodnije bi se čitala. Ovako napisana, malko se je produljila, što joj više štetuje negoli koristi, sa stilskog gledišta. Kritik treba da je i jak autokritik.

Inače je trud g. Z. dobar prilog literarnoj našoj historiji i pokazuje stručnu spremu mladog piscá, kojemu želim da nastavi radom proučavánja naše novije književnosti, kojoj treba spremnih i savjesnih radnika, kakovima danas ne obilujemo.

Knin

Dr M. P.

Privredni pregled

Pad izvoza cementa

U prošloj godini u izvozu cementa nastao je nagli preokret. Izvoz je prema ranijim godinama pao za 40 posto, a uzroci su tome velika konkurencija Japana, Belgije i Njemačke, nastojanja pojedinih zemalja da podignu vlastitu industriju cementa i abnormalne prilike u nekim zemljama na Sredozemnom moru.

Nova Uredba o sanaciji Bratinskih blagajni

„P. Pregled" saznaje da je gotov projekat nove Uredbe o sanaciji bratinskih blagajni. Ovo je treća Uredba o sanaciji bratinskih blagajni za poslednje tri godine. Pre dve godine doneta je prva Uredba, a godinu dana kasnije ova je suspendova i doneta druga. Kao što se vidi ni ova nije bila pogodna za sanaciju bratinskih blagajni, pa je sada spremljena nova, koja treba da stupi na snagu do 1 aprila ove godine.

Italijanski kliring

Prema zvaničnim podacima, koje objavljuju italijanski listovi, situacija italijanskog kliringa sa glavnim zemljama bila je na dan 31 decembra 1936 sleledeća; *trgovinski bilans povoljan sa Italiju bio je sa ovim zemljama* (u lirama) — Belgija 14 858.000, Čehoslovačka 25,117 000; Danska 2,627.000; Francuska 31,845 000; Nemačka 152,847.000; Engleska 30,854.000; Poljska 5,398.000; Španija 21,441.000; Švedska 9,841.000 i Jugoslavija 20,441 000. *Trgovinski bilans nepovoljan za Italiju bio je sa ovim zemljama*: Bugarska 2,424.000; Grčka 1,820.000 i Švajcarska 29,125.000.

Knjige i časopisi

Jadranski kalendar za 1937 godinu. Ovaj odličan kalendar koga izdaje konzorcij lista „Istra" već treću godinu i ove je godine reprezentacija naših emigranata iz Julijske krajine. Ova knjiga kalendar je samo po svojoj vanjskoj formi, odnosno svome kalendarskom delu, a u stvari jedan prvorazredni dokumenat. Od istorijskih članaka do beletristike sve su to dokumentovani prilozi o životu jednog dela jugoslavenskog naroda. Primercima je ova knjiga od naročite važnosti i zato je preporučamo našim cenjenim čitaocima. Naručuje se kod uprave tjednika „Istra", Zagreb, Masarikova ul.

Socijalna revija, Šibenik, izašao je dvobroj sa bogatim sadržajem. Urednik Božo Dulibić. Šibenik.

Glasnik udruženja aktuera Kr. Jugoslavije izašao je prvi broj. Glasnik izlazi četiri puta godišnje. Uredništvo u Ljubljani.

Obrtni vestnik, strukovni list za podizanje i napredak obrtništva Dravske banovine izlazi u Ljubljani polumesečno. Adresa: Ljubljana, Beethovnova 10.

Zajednica, politički časopis omladine JRZ izašao je broj za januar. Glavni deo ovog broja posvećen je uspomeni N. Pašića.

Nikola P. Pašić, desetgodišnjica smrti. Beograd 1937. Izdanje redakcije „Samouprave". U knjizi su zadržani prigodni članci objavljeni u našim dnevnim novinama, govori, odlomci iz života i njegovi autobiografski podaci.

Službenici na selu žive materijalno gore od onih u gradu

Mnogi naši listovi ovih dana donijeli su izvještaje od svojih dopisnika iz Šibenika o skupštini državnih službenika i penzionera nastanjenih u Šibeniku. I „Tribuna" je ovoj skupštini posvetila iscrpan izvještaj. Svrha skupštine bila je iznijeti teško materijalno stanje drž. službenika i penzionera grada Šibenika i da se to stanje poboljša na taj način što bi se Šibenik uvrstio u prvi razred skupoće.

Onaj koji ne poznaje stanje svih službenika u gradu i na selu mislio bi — čitajući te članke — da je položaj onih naših „nesretnih" drugova—činovnika u Šibeniku kud i kamo gori i teži nego onih koji žive na selu ili u nekom drugom gradu. Nema čovjeka koji poznaje ili proživljuje prilike naših službenika, a da neće priznati da je materijalno stanje svih državnih službenika loše i da postaje sve gore uslijed porasta cijena živežnih namirnica i drugih potreba. Treba znati da živežne namirnice nisu poskočile samo u gradu Šibeniku nego još više na selu. Na selu drž. službenik živi u težim materijalnim prilikama nego oni u gradu. Da se u selu živi u težim materijalnim prilikama nego u gradovima najbolji je dokaz i to da gotovo svi službenici, koji su dočekali svoju penziju u selu odmah po penzionisanju bježe iz sela u grad. Da su u gradu prilike za zivot teže bilo bi to obratno. Dosta je zaći po selima pa olovkom u ruci bilježiti cijene kruhu, mesu (ako se mogu naći), jajima, zeleni, ribi it.d. uporediti ih sa gradskim cijenama pa tek onda stvoriti jasnu i istinitu sliku. Onaj koji na mjestu stvar pregleda moći će drugčije govoriti o materijalnim prilikama službenika u selu i gradu. Negda je to bilo, kad se u selu živjelo bolje nego u gradu, a danas je to obratno. I ono mjerilo o razredima skupoće danas bi čak trebalo okrenuti obrnuto pa dati prvi razred skupoće onim službenicima koji se nalaze u najgorim, najzabitnijim i ekonomski najslabijim mjestima širom naše otadžbine.

Zar službenici grada Sibenika žive materijalno gore od onih „sretnih" službenika po mjestima n. pr. Žirja, Kaprija, Banjevaca, Rupa, Smrdelja; Savra i Žmana na Dugom otoku? A sela u Kotaru, a Bukovici it.d.?

Evo koju prednost imadu naši službenici na selu. Oni često puta na selu nemaju gdje da kupe ni mesa, ni jaja ni drugih potrepština i tako silom prilike koji put ne potroše, ali zato plati želudac, buni se. Službenik tada pritegne kajiš, a to mogu da urade svi gradski i seoski kolege jednako.

Ovom članku nije cilj da dokaže da drž. službenici u gradu žive bez poteškoća i u obilju, već da se iznese istina i dokaz da drž, službenik u gradu i selu živi u vrlo teškim materijalnim prilikama, ali opet oni na selu u gorim i težim od onih u gradu. Moglo bi se iznijeti i više dokaza o težini životnim prilikama službenika na selu nego u gradu, ali imam u vidu ograničen prostor lista, a mislim da je to i suvišno.

Mišljenja sam da bi bili naši gradski kolege bolje učinili da su se sastali i da su iznijeli loše stanje svih službenika i u rezoluciji tražili opće poboljšanje za sve službenike u gradu i na selu. U tom slučaju i naša moralna pomoć bila bi na njihovoj strani.

Milan Veršić, učitelj

MALI OGLASNIK
Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p.
(uvrštava se najmanje 2 puta)
Priopćeno po retku D 10 — Oglasi poltarifi

DAMA koja želi imati vlastitu krasnu narodnu nošnju neka iskoristi rjetku priliku. Cjena povoljna. Obratiti se uredništvu. 3—1

U pažnji cij. građanstvu! Unajmljivanje stanova i soba, prodaja ili kupnja, traženje namještenja ili namještenika najuspješnije se postizava oglašivanjem u malom oglasniku mjesnih novina. Mali oglasnik za „Tribunu" može se predati preko cijelog dana u administraciji našeg lista : Šibenik, ul. Episk. Mileša.

Prodaje se ribarski brod sa tratom tenjerima i uzama, Cjene veoma povoljne. Ponude na Paško Gracin — Primošten. 2—1

KUPUJEM Bankovne knjižice, Zlato i Briljante. „Nakit" posredovanje za nabavu zajmova, Split — Krešimirova 3.

„ILS" INDUSTRIJA LIJESA
TVORNICA SANDUKA - SIBENIK
Skladište svakovrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30.

Najnovije zakonski propisane tiskanice
Molba za smanjonje duga
formular koji se upućuje sres. sudovima
Knjiga kontrola alkoholnih pića
Unos — iznos
molba općini radi izdanja uverenja
Zemljoradničko uvjerenje
koje općina upušta
Obračun iz kupov. robe na kred. i
iz ostalih pravn. odnosa.
Obligacije zemljoradn. dugova
po 100 kom. vrlo umjerene cijene
po komadu Din. 1.—
Opomene dužnicima zemljoradnicima
100 kom. Din. 15.—
Molbe za dozvolu prodaja vlast. vina
100 kom Din. 25.-
nabavlja se kod:
Tiskare E. Vitaliani i Sin - Šibenik

SALI

† Ivan Milić

Prije nekoliko dana preminuo je u dubokoj starosti, poslije duže bolesti, vrli domaćin Ivan Milin, otac dugogodišnjeg opštinskog načelnika gosp. Šime Milina.

Pokojnik se uvijek isticao kao dobar rodoljub i u tom duhu odgojio svoje sinove i brojnu unučad.

Pogrebu su prisustvovali mnogobrojni mješćani. Pokojniku laka zemlja, a ucviljenoj obitelji naše iskreno saučešće. (i)

Velikoj tekstilnoj industriji potreban je verziran i dobro uveden

PUTNIK

za posjećivanje i obradu mušterija, sa kolekcijama vunenih tkanina i vunenih prediva sviju vrsta na otocima Jadranskog mora, uz proviziju. Reflektanti neka šalju svoje pismene ponude pod 45215 na **Publicitas d. d.**, Zagreb, Ilica 9.

Oglašujte u „TRIBUNI"

Skijaške utakmice u Garmišu

Dva dana održavala su se internacionalna sportska natecanja u zimskom sportu u Garmišu.

Roman Wörudle (slika levo) i Christel Cranc (slika desno) za vreme natecanja.

Direktor : HAMILKAR VITALIANI — Glavni i odgovorni urednik : BRUNOSLAV J. LORINI — Štampa : Tiskara E. Vitaliani i Sin, Šibenik — [illegible] u Šibeniku